

ਅਸੰਖ ਗਲਵਢ ਹਤਿਆ ਕਮਾਹਿ

ਅਸੰਖ ਗਲਵਢ ਹਤਿਆ ਕਮਾਹਿ॥

ਅਸੰਖ ਪਾਪੀ ਪਾਪੁ ਕਰਿ ਜਾਹਿ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ, 'ਜਪੁ' ਬਾਣੀ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਉਚਾਰਣ ਕੀਤੀ 'ਜਪੁ' ਬਾਣੀ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਅਰੰਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਾਣੀ ਸਾਰੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ੧੭ ਵੀਂ ਪਉੜੀ ਵਿਚ, ਅਸੰਖ, ਅਣਗਿਣਤ ਜਪ ਤਪ ਭਗਤੀ ਕਮਾਈ ਕਰਣ ਵਾਲੇ ਦਸੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਗਲੀ ਹੀ ੧੮ ਵੀਂ ਪਉੜੀ ਵਿਚ, ਕੁਰਾਹੇ ਪਏ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੂਰਖ, ਚੋਰ, ਹਰਾਮਖੋਰ ਆਦਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਕਤ ਪੰਕਤੀਆਂ ੧੮ਵੀਂ ਪਉੜੀ ਵਿਚੋਂ ਹਨ।

-- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਫੁਰਮਾਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੰਖ, ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ, ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ, ਜੋ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇ ਗਲੇ ਵਢਦੇ ਹਨ, ਅਜਿਹੇ ਅਸੰਖ ਪਾਪੀ ਹਨ ਜੋ ਇਹ ਪਾਪ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੰਝ ਹੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਤੁਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਹਕੁ ਪਰਾਇਆ ਨਾਨਕਾ ਉਸੁ ਸੁਅਰ ਉਸੁ ਗਾਇ॥

ਗੁਰੁ ਪੀਰੁ ਹਾਮਾ ਤਾ ਭਰੇ ਜਾ ਮੁਰਦਾਰੁ ਨ ਖਾਇ॥

ਗਲੀ ਭਿਸਤਿ ਨ ਜਾਈਐ ਛੁਟੈ ਸਚੁ ਕਮਾਇ॥

ਮਾਰਣ ਪਾਹਿ ਹਰਾਮ ਮਹਿ ਹੋਇ ਹਲਾਲੁ ਨ ਜਾਇ॥

ਪੰਨਾ ੧੪੧

-- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਫੁਰਮਾਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਪਰਾਇਆ ਹਕ ਖਾਣਾ, ਵਰਤਣਾ, ਮੁਸਲਮਾਣ ਲਈ ਸੂਰ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਲਈ ਗਾਂ ਖਾਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

-- ਇਹ ਸਰੀਰ ਤਿਆਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਗੁਰੂ, ਪੀਰ, ਮਹਾਤਮਾ, ਹਾਮਾ ਭਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਜਮਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਤੋਂ ਬਚ ਰਹਿੰਦੇ

ਹਨ। ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਮਹਾਤਮਾ, ਮੁਰਦੇ ਖਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਹਾਮਾ ਨਹੀਂ ਭਰਦਾ।

-- ਸਿਰਫ਼ ਚੰਗੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਗਲਾਂ ਕਰਣ ਨਾਲ ਮੁਕਤੀ ਜਾਂ ਬਹਿਸ਼ਤ/ਸਵੱਰਗ ਆਦਿ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਸਚ ਦੀ ਕਮਾਈ, ਭਾਵ ਨਾਮ ਜਪਣ ਅਤੇ ਉਚਾ ਆਚਰਣ ਰਖਣ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ, ਮੁਰਦੇ ਖਾਣ ਨੂੰ ਮਾੜੇ ਆਚਰਣ ਵਿਚ ਗਿਣ ਰਹੇ ਹਨ, ਸਚ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਹਿਸਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਰਹੇ।

-- ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਮੁਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮਸਾਲੇ ਆਦਿ ਪਾ ਕੇ ਪਕਾ ਲੈਣ ਨਾਲ ਉਹ, ਧਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਤਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ। 'ਮਾਰਣ' ਦਾ ਅਰਥ 'ਮਸਾਲੇ ਆਦਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ' ਹੈ।

ਜਿਨਾ ਗੁਰੂ ਗੋਪਿਆ ਆਪਣਾ ਤੇ ਨਰ ਬੁਰਿਆਰੀ॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਤਿਨ ਕਾ ਦਰਸਨੁ ਨਾ ਕਰਹੁ ਪਾਪਿਸਟ ਹਤਿਆਰੀ॥

ਪੰਨਾ ੬੫੧

-- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਫੁਰਮਾਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੋ ਮਨੁਖ ਆਪਣੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਮਨੁਖ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੁਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਦਾ, ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਵੀ ਫੁਰਮਾਣ ਹੈ - 'ਸੰਤ ਕਾ ਨਿੰਦਕੁ ਮਹਾ ਹਤਿਆਰਾ॥'

-- ਹੇ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀਉ ! ਮੈਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮਨੁਖਾਂ ਦੇ ਦਰਸਨ ਨਾ ਹੋਣ ਜੋ ਵਡੇ ਪਾਪੀ, ਹਤਿਆਰੇ ਹਨ। ਭਾਵ, ਜੀਵਾਂ ਜਾਂ ਮਨੁਖਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹਤਿਆ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਾ ਪਾਪ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਨਿੰਦਿਆ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵੀ, *vice versa*.

ਬਗਾ ਬਗੇ ਕਪੜੇ ਤੀਰਥ ਮੰਝਿ ਵਸੰਨਿ॥

ਘੁਟਿ ਘੁਟਿ ਜੀਆ ਖਾਵਣੇ ਬਗੇ ਨ ਕਹੀਅਨਿ॥

ਪੰਨਾ ੭੨੯

ਇਹ ਪੰਕਤੀਆਂ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਮਨਮੁਖਤਾਈ ਨੂੰ ਗੁਰਮੁਖਤਾਈ ਤੋਂ ਵਖ ਕਰ ਕੇ ਦਸਿਆ

ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਵੀ ਵਖ ਕਰ ਕੇ ਦਸੀ ਹੈ।

-- 'ਬਗਾ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸਫ਼ੇਦ ਜਾਂ ਚਿਟਾ। 'ਬਗਾ' ਬਗਲਾ ਵੀ ਹੈ। ਉਹ ਵੀ ਚਿਟਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਮਨੁਖ ਕਿੰਨਾ ਹੀ ਚਿਟਾ, ਭਾਵ, ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰਾ ਹੋਵੇ, ਉਸਦੇ ਕਪੜੇ ਵੀ ਚਿਟੇ, ਸਫ਼ੇਦ ਪਾਏ ਹੋਏ ਹੋਣ। ਬਗਲਾ ਵੀ ਸਫ਼ੇਦ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਵੀ ਸਫ਼ੇਦ ਹੈ। ਚਿਟੇ ਬਸਤਰ ਪਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਭਾਵੇਂ ਤੀਰਥ ਅਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਹੀ ਜਾ ਕੇ ਵਸਿਆ ਜਾਵੇ। ਬਗਲਾ ਵੀ ਤੀਰਥਾਂ ਦੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਸਦਾ ਹੈ।

-- ਇਤਨਾ ਕੁਝ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜਿਹੜੇ, ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਗਲਿਓਂ ਘੁਟ ਘੁਟ ਕੇ, ਭਾਵ, ਕਤਲ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਖਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਬਗੇ', ਚਿਟੇ, ਭਾਵ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਬਗਲਾ, 'ਮਨਮੁਖਿ' ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਹੀਸ 'ਗੁਰਮੁਖਿ' ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਕੇ ਖਾਣਾ ਮਨਮੁਖਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ, ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦਾ ਨਹੀਂ।

**ਜਿਨ ਦਰਸਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸਤ ਪੁਰਖ ਨ ਪਾਇਆ ਤੇ ਭਾਗਹੀਣ ਜਮ ਮਾਰੇ॥
ਸੇ ਕੂਕਰ ਸੂਕਰ ਗਰਧਭ ਪਵਹਿ ਗਰਭ ਜੂਨੀ ਦਯਿ ਮਾਰੇ ਮਹਾ ਹਤਿਆਰੇ॥**

ਪੰਨਾ ੪੯੩

-- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਫੁਰਮਾਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਹਾਪੁਰਖ, ਮਹਾਤਮਾ, ਸਚੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਗ ਮਾੜੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਮਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਪੈਂਦੀ ਹੈ,

-- ਅਜਿਹੇ ਭਾਗ ਹੀਣ, ਕੁਤੇ ਸੂਅਰ ਗਧੇ ਆਦਿ ਵਾਰ ਵਾਰ ਗਰਭ ਜੂਨਾਂ ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਫਲ ਭੋਗਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਮਹਾਂ ਹਤਿਆਰਿਆਂ ਦਾ ਹਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਭੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ, ਨਾਸ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
ਮਹਾਂ ਹਤਿਆਰੇ, ਮਨੁਖਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਹਤਿਆ ਕਰਣ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਕੁਦਮ ਕਰੇ ਪਸੁ ਪੰਖੀਆ ਦਿਸੈ ਨਾਹੀ ਕਾਲੁ॥ ਪੰਨਾ ੪੩

-- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰ ਕੇ ਸਮਝਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ

ਤੂੰ ਪਸ਼ੂਆਂ ਅਤੇ ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈਂ, ਤੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕਾਲ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ !! ਭਾਵ, ਪਸ਼ੂ ਪੰਛੀਆਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਚੇਤੇ ਕਰ ਕਿ ਤੈਨੂੰ ਵੀ ਇਹੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੇਗੀ।

ਘੋਰ ਦੁਖੰ ਅਨਿਕ ਹਤੰ ਜਨਮ ਦਾਰਿਦ੍ਰੰ ਮਹਾ ਬਿਖ੍ਰਦੰ ।।

ਮਿਟੰਤ ਸਗਲ ਸਿਮਰੰਤ ਹਰਿ ਨਾਮ ਨਾਨਕ ਜੈਸੇ ਪਾਵਕ ਕਾਸਟ ਭਸਮੰ

ਕਰੋਤ।।

ਪੰਨਾ ੧੩੫੫

-- ਬਹੁਤ ਵਡੇ ਦੁਖ, ਅਨੇਕਾਂ ਕੀਤੇ ਕਤਲਾਂ ਦੇ ਪਾਪ, ਜਨਮਾਂ-ਬਧੀ ਗ਼ਰੀਬੀ ਦੀ ਲਾਹਨਤ ਅਤੇ ਵਡੀਆਂ ਵਡੀਆਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ,

-- ਪੰਜਵੇਂ ਨਾਨਕ ਫੁਰਮਾਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪਣ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਇੰਝ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਅੱਗ ਲਕੜਾਂ ਦੇ ਢੇਰ ਨੂੰ ਸਾੜ ਕੇ ਸੁਆਹ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਰੋਜਾ ਧਰੈ ਮਨਾਵੈ ਅਲਹੁ ਸੁਆਦਤਿ ਜੀਅ ਸੰਘਾਰੈ।।

ਆਪਾ ਦੇਖਿ ਅਵਰ ਨਹੀ ਦੇਖੈ ਕਾਰੇ ਕਉ ਝਖ ਮਾਰੈ।।

ਪੰਨਾ ੪੮੩

-- ਹੇ ਮਨੁਖ ! ਤੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਅੱਲ੍ਹਾ/ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਣ ਲਈ ਰੋਜ਼ਾ/ਵਰਤ ਆਦਿ ਰਖਦਾ ਹੈਂ, ਭਾਵ, ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਕਰਮ ਕਰਦਾ ਹੈਂ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਸੁਆਦ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਜੀਆਂ ਦਾ ਸੰਘਾਰ, ਕਤਲ ਕਰਦਾ ਹੈਂ।

-- ਤੂੰ ਆਪਣਾ ਸੁਆਦ ਤਾਂ ਵੇਖ ਲਿਆ, ਪੂਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਪਰ ਤੂੰ ਅਗਲੇ ਦੀ, ਭਾਵ, ਜੀਵ ਦੀ ਦਰਦ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ। ਹੇ ਮਨੁਖ ! ਤੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਝੱਖਾਂ ਕਿਉਂ ਮਾਰਦਾ ਹੈਂ !

ਤੀਰਥ ਦੇਖਿ ਨ ਜਲ ਮਹਿ ਪੈਸਉ ਜੀਅ ਜੰਤ ਨ ਸਤਾਵਉਗੋ।।

ਪੰਨਾ ੯੭੩

-- ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਫੁਰਮਾਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੀਰਥਾਂ ਤੇ ਜਾ, ਜਲ ਵਿਚ ਟੁਬੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰ ਕੇ ਮੈਂ ਉਸ ਪਾਣੀ

ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਤੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੇ, ਉਸ ਪਾਣੀ ਵਿਚ
ਟੁਬੀ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਉਹ ਵਿਚਾਰੇ ਡਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਡਰ ਦੇ ਮਾਰੇ ਇਧਰ
ਉਧਰ ਭਜਦੇ ਹਨ।

ਜੀਅ ਬਧਹੁ ਸੁ ਧਰਮੁ ਕਰਿ ਥਾਪਹੁ ਅਧਰਮੁ ਕਹਹੁ ਕਤ ਭਾਈ॥

ਆਪਸ ਕਉ ਮੁਨਿਵਰ ਕਰਿ ਥਾਪਹੁ ਕਾ ਕਉ ਕਹਹੁ ਕਸਾਈ॥

ਪੰਨਾ ੧੧੦੩

-- ਤੁਸੀਂ ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਵੱਧ, ਕਤਲ ਕਰ ਕੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਧਰਮ ਨਾਲ
ਜੋੜਦੇ ਹੋ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਹਲਾਲ ਨੂੰ ਮਜ਼੍ਹਬ ਮੁਤਾਬਕ ਅਤੇ ਸਿਖ, ਝਟਕੇ ਨੂੰ
ਸਿਖੀ ਮੁਤਾਬਕ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਨੂੰ ਧਰਮ ਕਹੀਏ ਤਾਂ
ਫ਼ਿਰ ਅਧਰਮ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹੀਏ ! ਭਾਵ ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਕਤਲ, ਹਰ ਹਾਲ ਵਿਚ
ਅਧਰਮ ਹੀ ਹੈ, ਧਰਮ ਨਹੀਂ।

-- ਇੰਝ, ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਣ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਚੇ
ਧਰਮੀ ਥਾਪੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਣ ਵਾਲੇ ਧਰਮੀ ਮੰਨੀਏਂ ਤਾਂ
ਫ਼ਿਰ ਕਸਾਈ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹੀਏ ! ਭਾਵ, ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਵੱਧ, ਕਤਲ ਕਰਣ ਵਾਲੇ
ਧਰਮੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਕਸਾਈ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਕਬੀਰ ਜੀਅ ਜੁ ਮਾਰਹਿ ਜੋਰੁ ਕਰਿ ਕਹਤੇ ਹਹਿ ਜੁ ਹਲਾਲੁ॥

ਦਫਤਰੁ ਦਈ ਜਬ ਕਾਢਿ ਹੈ ਹੋਇਗਾ ਕਉਨੁ ਹਵਾਲੁ॥

ਪੰਨਾ ੧੩੭੫

-- ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਫ਼ੁਰਮਾਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਨੁਖ, ਜੀਵ ਨੂੰ
ਆਪਣੇ ਜੋਰ ਨਾਲ, ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਮਾਰਦਾ ਹੈ, ਕਤਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਫ਼ਿਰ ਉਸ ਨੂੰ
'ਧਰਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ' ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। 'ਹਲਾਲ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, 'ਧਰਮ
ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਸ ਦਾ ਵਰਤਣਾ ਯੋਗ ਹੋਵੇ'।

-- ਪਰ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ, ਜੀਵ ਦੇ ਮਾਰਣ, ਕਤਲ ਕਰਣ ਨੂੰ
ਧਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ। ਉਹ ਫ਼ੁਰਮਾਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹਾ
ਕਰਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਵਾਹਗੁਰੂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ, ਭਾਵ, ਧਰਮਰਾਜ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ, ਜਿਥੇ
ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਢ ਦਿਤਾ ਜਾਏਗਾ ਤਾਂ

ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ, ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕੌਣ, ਕਿਹੜਾ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਲਏਗਾ ! ਭਾਵ, ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਜੀਵ ਦਾ ਹਵਾਲਾ, ਕੋਈ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਨਹੀਂ ਭਰਦਾ। ਫ਼ਲਸਰੂਪ, ਜਿੰਦ ਨੂੰ ਜਮਾਂ ਦੇ ਦਿਤੇ ਭਿਆਨਕ ਕਸ਼ਟ ਸਹਿਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ - 'ਕਬੀਰ ਜਮ ਕਾ ਠੋਂਗਾ ਬੁਰਾ ਹੈ ਓਹੁ ਨਹੀ ਸਹਿਆ ਜਾਏ॥ ਏਕੁ ਜੁ ਸਾਧੂ ਮੋਹਿ ਮਿਲਿਓ ਤਿਨ੍ਹਿ ਲੀਆ ਅੰਚਲਿ ਲਾਇ॥', ਪੰਨਾ ੧੩੬੮.

ਸਰੀਰ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਥੇ ਜੀਵ ਦਾ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕੋਈ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਉਸ ਜੀਵ ਦੀ ਜ਼ਾਮਨੀ ਭਰ ਦਏ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਲੇਖਾ ਮੁਆਫ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਪੰਕਤੀ ਵਿਚ ਵੀ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਦੇ ਦਿਤੇ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਇੰਝ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਹੈ।

ਕਬੀਰ ਜੋਰੁ ਕੀਆ ਸੋ ਜੁਲਮੁ ਹੈ ਲੇਇ ਜਬਾਬੁ ਖੁਦਾਇ॥

ਦਫਤਰਿ ਲੇਖਾ ਨੀਕਸੈ ਮਾਰ ਮੁਹੈ ਮੁਹਿ ਖਾਇ॥

ਪੰਨਾ ੧੩੭੫

-- ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਫੁਰਮਾਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਵੀ ਜੋਰ-ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕੀਤੀ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਤਲ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਜੁਲਮ ਹੈ। ਖੁਦਾ, ਪਰਮਾਤਮਾ ਇਸ ਜੁਲਮ ਦਾ ਜੁਆਬ, ਹਿਸਾਬ, ਲੇਖਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

-- ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਦਫਤਰ, ਭਾਵ, ਧਰਮਰਾਜ ਦੇ ਕੋਲ ਜਦੋਂ, ਕੀਤੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੂੰਹ ਤੇ ਬੜੀ ਮਾਰ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ, ਕੀਤੇ ਜੁਲਮ ਦੇ ਬਦਲੇ ਜਮਾਂ ਦਾ ਜੁਲਮ ਸਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਜਉ ਸਭ ਮਹਿ ਏਕੁ ਖੁਦਾਇ ਕਹਤ ਹਉ ਤਉ ਕਿਉ ਮੁਰਗੀ ਮਾਰੈ॥

ਪੰਨਾ ੧੩੫੦

-- ਹੇ ਮਨੁਖ ! ਜੇ ਤੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈਂ ਕਿ ਸਭ ਜੀਵਾਂ ਵਿਚ ਖੁਦਾ, ਪ੍ਰਭੂ ਵਸਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਸੁਆਦ ਲਈ ਮੁਰਗੀ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਮਾਰਦਾ ਹੈਂ? ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਮੁਰਗੀ ਆਦਿ ਦਾ ਕਤਲ ਵਰਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਤੈ ਨਰ ਕਿਆ ਪੁਰਾਨੁ ਸੁਨਿ ਕੀਨਾ॥

**ਅਨਪਾਵਨੀ ਭਗਤਿ ਨਹੀ ਉਪਜੀ ਭੂਖੇ ਦਾਨੁ ਨ ਦੀਨਾ॥
ਹਿੰਸਾ ਤਉ ਮਨ ਤੇ ਨਹੀ ਛੂਟੀ ਜੀਅ ਦਇਆ ਨਹੀ ਪਾਲੀ॥
ਪਰਮਾਨੰਦ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਕਥਾ ਪੁਨੀਤ ਨ ਚਾਲੀ॥**

ਪੰਨਾ ੧੨੫੩

-- ਹੇ ਮਨੁਖ ! ਤੂੰ ਪੁਰਾਣ ਆਦਿ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਕੀ ਕਮਾਈ ਕਰ ਲਈ, ਜੇ ਤੂੰ, 'ਅਨਪਾਵਨੀ', ਭਾਵ, ਕਦੇ ਨਾ ਨਾਸ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਭਗਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਕਦੇ ਭੁਖਿਆਂ ਨੂੰ, ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਨੂੰ ਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ,

-- ਜੇ ਤੇਰੇ ਮਨ ਤੋਂ ਜੀਵਾਂ ਤੇ ਹਿੰਸਾ ਕਰਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਤੂੰ ਜੀਵਾਂ ਤੇ ਦਇਆ ਕਰਣ ਦੀ ਰੀਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ,

-- ਭਗਤ ਪਰਮਾਨੰਦ ਜੀ ਅਗੋਂ ਫੁਰਮਾਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਸਾਧੂ ਦੀ ਸੰਗਤਿ ਅਤੇ ਉਹ ਸੰਗਤਿ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਾਹਗੁਰੂ ਦੀ ਅਕਥ, ਅਤੀ ਪਵਿਤਰ ਕਥਾ, ਸਿਫ਼ਤ ਸਲਾਹ, ਭਾਵ, ਸਿਮਰਣ ਨਾ ਚਲਿਆ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਤੇਰੇ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਣ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ।

ਕਬੀਰ ਭਾਂਗ ਮਾਛੁਲੀ ਸੁਰਾ ਪਾਨਿ ਜੋ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣੀ ਖਾਂਹਿ॥

ਤੀਰਥ ਬਰਤ ਨੇਮ ਕੀਏ ਤੇ ਸਭੈ ਰਸਾਤਲਿ ਜਾਂਹਿ॥

ਪੰਨਾ ੧੩੭੭

-- ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦਾ ਫੁਰਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣੀ, ਭੰਗ ਆਦਿ ਨਸ਼ੇ, ਮਛੀ ਆਦਿ ਦਾ ਮਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਆਦਿ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ,

-- ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਭ ਤੀਰਥ ਕੀਤੇ ਹੋਏ, ਵਰਤ ਆਦਿ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਮਿਥੇ ਹੋਏ ਕਰਮ ਅਤੇ ਅਨੇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਭਾਏ ਹੋਏ ਨੇਮ ਆਦਿ, ਸਭ ਕੁਝ ਖੂਹ ਵਿਚ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਭਾਵ, ਬਿਲਕੁਲ ਵਿਅਰਥ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਲਾਜ ਦਾ ਪਰਹੇਜ਼ ਨਾਲ ਵੀ ਵਾਸਤਾ ਹੈ।

'ਭਾਂਗ' ਸ਼ਬਦ ਭੰਗ ਆਦਿ ਨਸ਼ਿਆਂ ਲਈ ਹੈ, 'ਮਾਛੁਲੀ' ਸ਼ਬਦ ਮਛੀ ਆਦਿ ਮਾਸ ਲਈ, 'ਸੁਰਾ' ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਰਾਬ ਆਦਿਕ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਲਈ ਵ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਬੱਜਰ ਕੁਰਹਿਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ:

੧. ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ - ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਬੇਅਦਬ ਕਰਨਾ, ਕੱਟਣਾ, ਖਿਚ ਕੇ pluck ਕਰ ਕੇ ਹਟਾਉਣਾ, ਸਾੜਨਾ, ਗਰਮ ਕਰ ਕੇ ਰੂਪ ਬਦਲਣਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੰਗ ਨਾਲ ਰੰਗਣਾ ਆਦਿ,

੨. ਕੁੱਠਾ ਦਾ ਸੇਵਨ - 'ਕੁੱਠਾ' ਫ਼ਾਰਸੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਹੜਾ 'ਕੂਹਣ' ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਫ਼ਾਰਸੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਕੋਸ਼ ਜਾਂ Dictionary ਅਨੁਸਾਰ 'ਕੂਹਣ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ 'ਕਤਲ ਕਰਨਾ' ਜਾਂ 'ਮਾਰਨਾ' ਜਾਂ 'to kill' ਅਤੇ 'ਕੁੱਠਾ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ 'ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਜਾਨਵਰ' ਜਾਂ Killed animal.

ਕਤਲ, ਹਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਕਤਲ ਹੀ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਤਰੀਕਾ, ਢੰਗ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਕਤਲ ਦਾ ਗੁਨਾਹ, ਪਾਪ ਘਟ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ।

੩. ਪਰ ਇਸਤਰੀ ਸੰਗ - ਪੁਰਾਤਨ ਸਮੇਂ ਇਹ 'ਮੂਸਲੀ ਸੰਗ' ਲਿਖਿਆ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੋਧ ਕੇ 'ਪਰ ਇਸਤਰੀ/ਪੁਰੁਸ਼ ਸੰਗ' ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਸਹੀ ਹੈ।

੪. ਤੰਬਾਕੂ ਦਾ ਸੇਵਨ - ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਤੰਬਾਕੂ ਆਦਿ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਸੇਵਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ, ਭੰਗ, ਅਫ਼ੀਮ, ਭੁੱਕੀ, ਚਿੱਟਾ ਆਦਿ ਸਾਰੇ ਨਸ਼ੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਸ਼ੇ ਲਈ ਕੀਤੀ ਵਰਤੋਂ ਕੁਰਹਿਤ ਹੈ।

ਕੁਰੈ ਕਸਾਈ ਬਕਰੀ ਲਾਇ ਲੂਣ ਸੀਖ ਮਾਸੁ ਪਰੋਆ॥

ਹਸਿ ਹਸਿ ਬੋਲੈ ਕੁਹਿੰਦੀ ਖਾਧੇ ਅਕੁ ਹਾਲ ਇਹ ਹੋਆ॥

ਮਾਸ ਖਾਨ ਗਲ ਛੁਰੀ ਦੇ ਹਾਲ ਤਿਨਾੜਾ ਕਉਣੁ ਅਲੋਆ॥

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ, ਵਾਰ ੩੭:੨੧

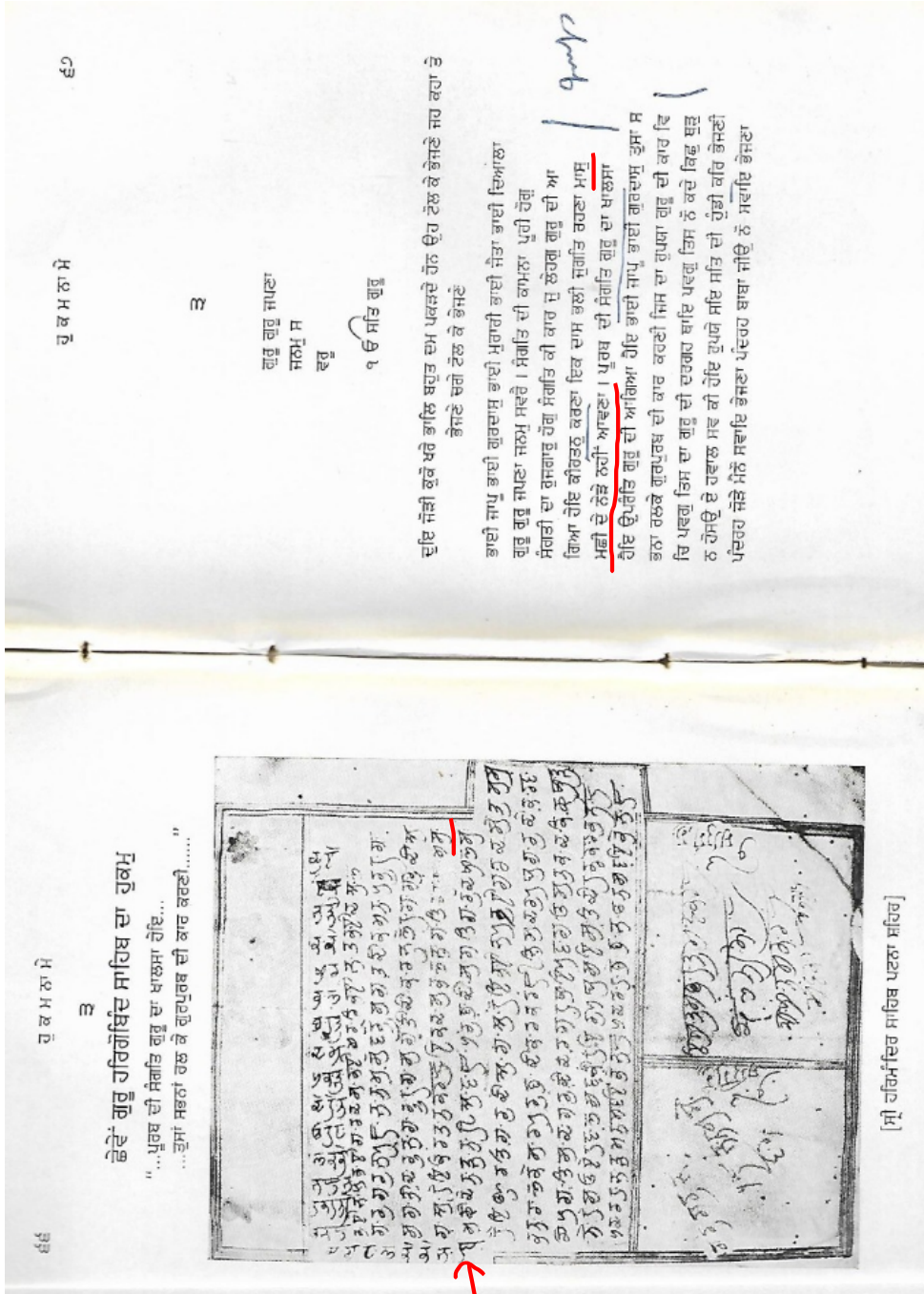
-- ਕਸਾਈ, ਬਕਰੀ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮਾਸ ਨੂੰ ਲੂਣ ਲਗਾ ਕੇ ਸੀਖ ਤੇ ਪਰੋਂਦਾ ਹੈ।

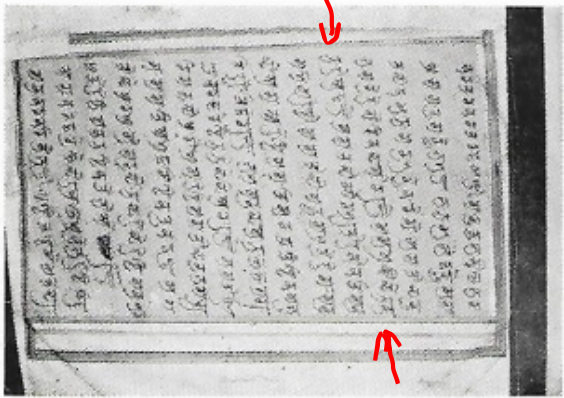
-- ਬਕਰੀ ਹਸਦੀ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਅੱਕ ਵਰਗੀ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੰਮ ਨਾ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਖਾਧੀ ਹੈ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਪਾਪ ਕਰਮ ਕਰ ਕੇ, ਜੁਲਮ ਵਾਲੀ ਖੁਰਾਕ ਨਹੀਂ ਖਾਧੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਮੇਰਾ ਇਹ ਹਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਕਤਲ ਕਰ ਕੇ, ਲੂਣ ਲਗਾ ਕੇ ਮੇਰਾ

ਮਾਸ, ਸੀਖ ਤੇ ਖਿਰੋ ਦਿਤਾ ਹੈ,

-- ਪਰ ਜੋ ਮੇਰੇ ਗਲੇ ਨੂੰ ਛੁਰੀ ਨਾਲ ਵਢ ਕੇ, ਮੇਰੀ ਹਤਿਆ ਕਰ ਕੇ, ਮੇਰੇ ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰ ਕੇ, ਮੇਰਾ ਮਾਸ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਤਨਾ ਵਡਾ ਕਸੂਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀ ਹਾਲ ਹੋਏਗਾ !

ਹੇਠਾਂ, ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦੋ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦਰਜ ਹਨ। ਇਹ, 'ਹੁਕਮਨਾਮੇ' ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹਨ। ਇਹ ਡਾ. ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜ ਦੇ ਸਿਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਜਨਮਦਾਤਾ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਨਾਮਿਆਂ ਵਿਚ, ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ ਤੇ, ਮਾਸ ਮਛੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ:

ਕਰਤਾਰ ਕਰਤਾਰ ਵਾਚਣੀ ਗੁਰੂ ਤੁਸਾਡੀ ਲਾਜ ਰ
 ਖਗੁ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਜਪਣਾ ਜਨਮੁ ਸਵਰੁ ਸੰਗ
 ਤ ਦੀ ਕਮਨਾ ਗੁਰੂ ਪੂਰੀ ਕਰੋਗੇ ਸੰਗਤੀ ਦਾ
 ਰੁਜਗਾਰੁ ਹੋਗੁ ਇਕ ਦਾਸੀ ਰਹਣਾ ਮਾਧੁ ਮਛੀ ਦੇ ਨੇੜੇ
 ਨਹੀ ਆਵਣਾ ਸੰਗਤਿ ਦੀ ਚੀਨੀ ਪਹੁਤੀ ਰਕਕਿਤਿ ਸਭ
 ਮਾਲੁਮ ਹੋਈ ਸੰਗਤਿ ਦੀ ਮਨਸਾ ਪੂਰੀ ਹੋਗੁ ਗੁਰੂ
 ਦੀ ਅਗਿਆ ਰੀਇ ਸੰਗਤਿ ਸਰਬਤਿ ਇਕ ਮਸ
 ਤਿ ਹੋਇ ਤਿਵੈ ਰਹਣਾ ਜਾਪੇ ਗੁਰਦਾਸ ਨਾਲ ਲਾਗ ਰਹ
 ੨. ਠਾ ਕਾਰਵਾਰ ਇਨਾ ਨੋ ਦੇਇਆਂ ਰਹਣਾ ਸੰਗਤੀ ਉਪ
 ਰਿ ਗੁਰੂ ਦੀ ਖਰੀ ਖੁਸੀ ਹੋਇ ਸੰਗਤੀ ਦਾ ਰੁਜਗਾਰੁ ਹੋ
 ਗਾ ਸੰਗਤਿ ਆਪੁ ਵਿਚਿ ਇਕਰੁ ਕਰਣਾ ਸੰਗ
 ਤੀ ਦੀ ਖਰੀ ਖੁਸੀ ਗੁਰੂ ਦੀਨਾ ਦੇ ਹੋਦੇ ਹੋਇ ਸਭ ਮੇਰੇ
 ਪੁਭ ਹੀਨ ਸਭਨਾ ਇਕਰੇ ਜੀਅੇ ਹੋਣਾ
 ਆਗੈ ਕਾਰਵਾਰ ਲੈ ਦੇ ਹਥ ਲਿਖਿ ਭੈਜੀ ਹੋਇ ਚਿਹ
 ਸਭ ਕਾਰ ਕਰਿ ਭੈਜਣੀ ॥ ਇਲਾਇਚੇ ਮੁਲ ਦਠਾ
 ਠਾ ੧੦ ਮੇਰੇ ਭੈਜਣੇ ॥ ਇਕ ਬਾਸਲਾ ਗਾ
 ਜੈ ਦਾ ਭਰਿ ਭੈਜਣਾ ਨਿਬਹੁ ਕਿਥਹੁ ਟੋਲ ਭੈਜਣੇ
 ਇਕ ਜੋੜੀ ਕੋਇਲ ਦੇ ਧਰੇ ਪਾਲਣੇ ਵਡੇ ਹੋਨਿ ਬੋਲ
 ਇ ਲਗਨਿ ਤਾ ਪਿਸਰੇ ਵਿਚਿ ਪਾਇ ਕੇ ਭੈਜਣੇ ਇਕ
 ਜੋੜਾ ਪਟਣੇ ਦੇ ਕੁਕੇ ਕਬੂਤਰ ਭੈਜਣੈ ਬਹੁਤ
 ਦਮ ਪਕਜਨਿ ਟੋਲ ਕੇ ਭਾਲ ਭੈਜਣੇ
 ਭਾਈ ਦਿਆਲੇ ਗੁਰੂ ਤੇਰੀ ਰਖੇਰੇ ਤੇਰਾ ਪਗਟ ਪਹੁਤਾ
 ਗੁਰੂ ਬਾਇ ਪਾਇਆ ਬਾਈਹ ਰੁਪਯੇ ਭੇਟ ਪਹੁਤੀ ੨੨) ੧੫)
 ਗੁਰੂ ਸਭ ਬਾਇ ਭਾਈ ਤੁਸਾਡਾ ਜੀਉ ਪਿਛ ਸਭ ਗੁ
 ਰੂ ਦਾ ਹੋਇ